

Stan umorzenia.

Kapitału zlr. 100,000 000 5% (procentowe) spłatami półrocznymi 3%, z dołu zlr. 3,000 000 a to 1/2% na kapital i 2 1/2% prowizji półrocznej od zmniejszającej się reszty kapitalu, rozłożony na rat 73 = 36 1/2 lat.

Table with columns: Rata półroczna zlr. 3 000 000 (na kapital, na prowizję), Reszta kapitalu, Kurs, Cena wykupna po kursie, Reszta z raty półrocznej, Użycie tej reszty, Zysk 5% z użycia. Rows 1-50.

Table with columns: Rata półroczna zlr. 3 000 000 (na kapital, na prowizję), Reszta kapitalu, Kurs, Cena wykupna po kursie, Reszta z raty półrocznej, Użycie tej reszty, Zysk 5% z użycia. Rows 51-73.

Okazuje się korzyść dla banku po 36%, latach 9,071.678 x 12,254.931 razem 21,326.609 zlr. w. a. nie licząc zysków i przyzysków z 12,254.931.

4. Przystąpienie do odkupu propinacji na rzecz gmin nie jest do pewnego oznaczonego czasu przywiązane.

a) przez dobrowolną umowę między właścicielem dzisiejszym propinacji, a gminą, wskutek czego bank wypłaca kapital w listach zastawnych, gmina zaś odbierając propinację na rzecz własną, odplaca bankowi raty, na prowizję i umorzenie przypadające;

b) przez prowokację gminy, w którym to razie w braku umowy i ugody dobrowolnej, odnośne komisje szacunkowe obliczą wynagrodzenie 20-letniego dochodu dzisiejszego, Bank zaś wypłaca i oznacza raty, przez gminę odplacać się mające;

c) przez prowokację nieuprawnionego tj. dzisiejszego właściciela a niezgłoszenia się gminy, w którym to razie uprawniony może przedstawić dzierżawcę 36% letniego, dającego gwarancję wspólną z uprawnionym, iż przez lat tyleż do umorzenia potrzebnych, będą regularnie wpłacane raty na prowizję i kapital. Gmina obowiązana przyjąć zamknięcie swej miejscowości, a sprzedawanie trunków na własny użytek tylko za opłatą dnia się może, za co przyczyniając się pośrednio do uzyskania szóstego procentu amortyzacyjnego, po upływie 36% lat, wchodzi w pełne posiadanie prawa propinacyjnego. Gminie wolno po 6ciu latach za roczną awizacją odebrać propinację na rzecz swoją, później co lat trzy bez wszelkich pretensyj dzierżawcy, lecz przyjmując bezpowrotnie zobowiązania do banku, z których bank dzierżawcę i dawnego właściciela uwalnia.

4. Bank krajowy ułatwia gminom nabycie praw propinacyjnych przez odpłatę częściową w 36% lat. Gmina odbierając dochód propinacyjny w swoją administrację, płaci do banku rocznie w półrocznych ratach z góry 5% na prowizję, a 1% na umorzenie, razem 6% od kapitalu, jaki bank właścicielowi propinacji w listach zastawnych propinacyjnych wpłacił.

5. Bank krajowy wypłaca procenta od listów zastawnych co pół roku z dołu. Listy zastawne na okaziciela wydane, będą miały kupony półroczne 2% procentowe.

6. Bank krajowy odbierając od gmin raty półroczne używa, z tyłuże na umorzenie kapitalu 1/2 od sta podług złożonego planu umorzenia na wykupno listów zastawnych po kursie giełdowym, lub też na umorzenie przez losowanie. Gotowizna, do funduszu umarzającego wpływająca musi być przedewszystkiem na ten cel obrócona, aby ilość listów zastawnych, podług planu umorzyć się mająca, rzeczywicie z obiegu wycofaną i zniszczoną była.

7. Bank krajowy używając rat na umorzenie przeznaczonych, na wykupno listów zastawnych planem oznaczonych, obraca resztę gotowizny na fundusz rezerwowy; wykupno większej ilości listów zastawnych na rzecz banku, fruktyfikuje takowe; rozwija czynności banku rolniczego amelioracyjnego, dając zaliczki na drenowanie, odwodnienia, zawodnienia i t. p. a odbierając przedpłatę w dogodnych ratach umówionych; rozwija bank dla przemysłu rolnego i handlu, dając zaliczki na maszyny i narzędzia rolnicze, na zaprowadzenie fabryk dla rolnictwa pożytecznych, niemniej wprowadza wszelkie czynności banku rachmego, o ile powyższe cele zapewnione wszechstronny rozwój pozwalają.

8. Bank krajowy ma prawo, dla zasilku funduszu rezerwowego, niemniej dla utworzenia funduszu żelaznego bankowego, zażądać złożenia 5% w listach zastawnych przy wypłacie wynagrodzenia za propinację, która to ilość z okazaniem odnośnego kwitu po 36% latach najdalej w gotowiznie bezprocentowej wypłaconą będzie. W ekwiwalencie bezprocentowości takich sum, nieprzywiązanych ani do ziemi ani do osoby, odnośna własność gruntowa będzie miała zapewniony kredyt i pierwszeństwo w banku rolniczym amelioracyjnym i przemysłowym przez lat 36%, na 5 od sta, kiedy niewkładający na fundusz żelazny płacić będą 6 od sta przy operacjach bankowych, nieprzesadzając, iż zwolnie nie od ograniczeń wysokości stopy procentowej wyższy procent nakazywać będzie i tylko w ten czas uzyskają kredyt, jeżeli żądania pierw-

szństwo mających zaspokojone zostały w granicach, statutami i regulaminem banku określonych.

9. Raty na prowizję i na umorzenie kapitalu muszą być wpłacane w gotowiznie; przedpłatę nad plan umorzenia częściowy lub całkowity przyjmuje bank w listach zastawnych, propinacyjnych i niszczy takowe. Przedpłatę częściowe nie zmieniają planu amortyzacyjnego, tylko skrócają czas umorzenia całkowitego.

10. Bank krajowy jako instytucja krajowa podlega kontroli sejmu, a względnie Wydziałowi jako organowi sejmu, o tyle tylko, że sejm i Wydział czuwają, by cele, statutami określone ściśle wypełniane były, nie ograniczając w niczem swobodnego i wszechstronnego ruchu bankowego.

Ster wewnętrzny prowadzi dyrekcja we Lwowie zasiadająca, tworząc filię w Krakowie i agentury banku po obwodach lub powiatach podług potrzeby, dla kontroli i cenzury mogących brać udział w bankowej pomocy, tudzież dla ocenienia ściślejszych spełniać i zobowiązań fabrykantów z polecenia banku a względnie stron interesowanych.

11. Bank krajowy w dopełnieniu pośrednictwa odkupu propinacji jest uprawnionym żądać, aby zaległe raty i należności banku w drodze politycznej tym samym sposobem jak podatki krajowe egzekwowane były.

Przedmiotem egzekucji i sekwestracji będzie w pierwszym rzędzie propinacja, w drugim solidarna gmina jako właścicielka propinacji, jeżeli gwarancja nie cięży przechodowo na dzierżawcę i uprawnionym (§ 3. ustęp c, alternatywa ewentualnego odkupu dowolnego).

Ułatwienie prawne w dochodzeniu należytości od obowiązyjących, przyznane Towarzystwu kredytowemu galicyjskiemu patentem z 3. listopada 1841. niemniej bankowi narodowemu 21. października 1855, przysługując będą bankowi krajowemu.

Nie przesyłając szczegółowych postanowień całej reformy propinacyjnej, niemniej statutów określających działalność banku krajowego, Wyżsi sejm raczy uchwalić, aby powyższy projekt przekazany został komisji celem zbadania, ocenienia i zdania sprawy.

9. posiedzenie sejm.

Motywowanie wniosków dr. Dietla, które nastąpiło z porządku dziennego, było następujące: Wnioski te są częścią wniosków, wypracowanych już na ubiegłej sesji przez komisję szkolną. Gdyby mogło być przedtem wiadomem, że przyjdzie do wyboru komisji szkolnej, i że ta niezawisłe z własnej inicjatywy będzie stawiała wnioski, dr. Dietl nie byłby składał swoich wniosków do łaski, ponieważ sesja będzie prawdopodobnie krótką, a traktowanie takich wniosków zawsze wiele czasu zajmuje.

Przy pierwszym wniosku, aby wezwać namiestnictwo ku należytemu nadzorowaniu szkół ludowych podług istniejących przepisów, wyłuszcza dr. Dietl, że szkoły ludowe bez nauki powtarzania nie przynoszą wiele korzyści, i we wszystkich krajach gdzie uznano że prawdziwe, uczęszczanie do szkół niedzielnych jest bezwzględnie wykonywane. W naszym kraju jest to tem potrzebniejsze, ile że u nas większą część młodzieży, wyszedłszy ze szkoły ludowej, oddaje się zajęciom życia codziennego bez dalszego kształcenia, i powoli całkiem gburawacieje i dziejeje. Mimo tej potrzeby bardzo u nas licha rzeczy się mają z temi szkołami. Podług obliczeń z r. 1861 na 12,500 szkół ludowych w państwie austriackim, w Galicji znajduje się zaledwo 975 takich, w których odbywają się, choć i to prawie tylko nominalnie, wykłady niedzielne. Z tej cyfry bardzo wiele jest tylko na papierze. W Galicji na 600 000 młodzieży uczęszczającej do szkół ludowych, jest zaledwo 37,074 takich, którzy chodzą na naukę powtarzania, tj. 24,436 chłopców, — a 13,638 dziewcząt. W Czechach zaś, mniejszych o wiele przestrzenią i cyfrą ludności ucześnieją na wykłady niedzielne w szkołach ludowych 230,590 chłopców i dziewcząt,

